

Evangélikus diakonisszák Magyarországon

Szolgák vagy szolgálók?

(időszaki kiállítás)

*A Pozsonyi Ágostai Hitvallású
Evangélikus Egyházközség
Diakonisszaintézete*

*A Fébé Evangélikus
Diakonissza Nőegylet*

*Diakonissza anyaházak
Európában*

*A győri evangélikus
diakonissza közösség*

*A Békéscsabai Evangélikus
Diakonisszaképző Intézet*

A Pozsonyi Ágostai Hitvallású Evangélikus Egyházközség Diakonisszaintézete

Az intézményt 1891-ben alapították.

Az intézet első vezető lelkésze
Carl Eugen Schmidt, majd
1945-től Ondrej Bartko volt.

Az intézet első diakonissza főnöknője
Elisabeth Obermeir volt, akinek helyét
1903-tól Mathilde Billnitzer vette át.
1945-től őt követte Milina Morháčová,
majd 1949-től Zuzana Matheidesová
egésze az 1951-es államosításig.

Felavatott diakonisszák száma: 47 fő

Történet

Képek

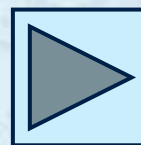
Munkaállomások

Liptószentmiklós

Cikkek

Nemzetközi kapcsolatok

A Pozsonyi Ágostai Hitvallású Evangélikus Egyházközség Diakonisszaintézetének története

Carl Eugen Schmidt a Lipcsei Misszió felekezeti központú szellemiségét tekintette követendőnek a hazai belmisszió kiépítését illetően.

Neuendettelsau tanulóútját követően 1891-ben a pozsonyi német evangélikus gyülekezet intézményeként, Gustav Ebner lelkésszel együtt megalapította a diakonisszaintézetet, melynek alapjait a városi nagypolgárok, a módos arisztokrata úrhölgyek és a kereskedők adományai teremtették meg.

*Carl Eugen Schmidt,
vezető lelkész*

A diakonissza anyaház, valamint az evangélikus árvaház (1872) és kórház (1897) között folyamatos együttműködés zajlott.

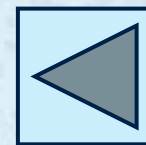
„1895. április 28-án történt az első diakonissa-avatás. Az intézet első öt felavatott diakonissája: Lenhardt Mária, Halper Paula, Maresch Anna, Roy Božena és Jarosek Róza volt.” /Carl Eugen Schmidt/

A három intézményt magába foglaló épületegyüttest a pozsonyi Kornhuber és Védcsölöp utcák sarkán 1914. május 5-én avatta fel Baltik Frigyes püspök.

*Az anyaház Védcsölöp
utcai oldala*

A Pozsonyi Ágostai Hitvallású Evangélikus Egyházközség Diakonisszaintézetének története

A trianoni békediktátum következtében megszakadt a kapcsolat a magyarországi gyülekezetekkel, diakóniai tevékenysége azonban Csehszlovákia, majd a függetlenné vált Szlovákia területén folytatódott. A diakonisszaház működését azonban jelentősen befolyásolták a nemzetiségek közötti kapcsolatok.

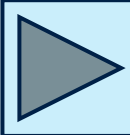

*A liptószentmiklósi anyaház,
a Ballovský Dom*

A második világháború idején, a szlovák-magyar politikai konfliktusok miatt több magyar diakonissza is a győri anyaházhoz csatlakozott. A németek és szlovákok közötti ellentét szintén kiéleződött, melynek következtében az 1940-es évek elején Carl Eugen Schmidt nem engedélyezte, hogy a pozsonyi anyaházba szlovák lányok is jelentkezzenek.

1921-ben a Szlovákiai Ágostai Hitvallású Evangélikus Egyház függetlenedésével Liptószentmiklóson és Óturán szlovák evangélikus diakonissza közösségek jöttek létre. A pozsonyi szlovák nővérek többsége - különösen Szlovákia 1939-es függetlenedését követően - ezekben az egyesületekben folytatta tovább munkáját, melynek hatására a pozsonyi diakonisszaközösség létszáma jelentősen csökkent. 1945-ben, a németek kitelepítése után a pozsonyi intézet a szlovák evangélikus diakónia fennhatósága alá került, majd 1951-ben államosították.

A Pozsonyi Ágostai Hitvallású Evangélikus Egyházközség Diakonisszaintézetének munkaállomásai

Pozsony (1891-től):

- anyaház (háztartásvezetés)
- kórház (betegápolás)
- gyülekezet (lelkigondozás)
- aggok háza (idősgondozás)
- árvaház (tanítás-nevelés)

Rozsnyó (1899-től):

- internátus (tanítás-nevelés)
- magánápolás

Kőszeg (1899-től):

- leányinternátus (tanítás-nevelés)
- magánápolás

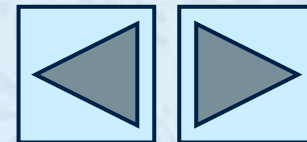
Sopron (1895-től):

- gyülekezet (lelkigondozás)
- teológus otthon
(háztartásvezetés)
- árvaház (tanítás-nevelés)

Az egykori soproni evangélikus teológia napjainkban

A Pozsonyi Ágostai Hitvallású Evangélikus Egyházközség Diakonisszaintézetének munkaállomásai

Eperjes (1899-től):

- internátus (tanítás-nevelés)
- magánápolás

Pinkafő (1901-től):

- gyülekezet (lelkigondozás)

Lőcse (1903-tól):

- Hermann Gusztáv Kórház
(betegápolás)

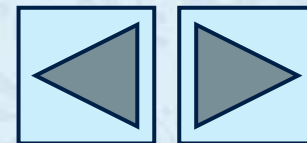
Modor (1904-től):

- polgári leányiskola
(tanítás-nevelés)

A modori evangélikus árvaházban a második világháború idején zsidó gyermekeket is bújtattak

A Pozsonyi Ágostai Hitvallású Evangélikus Egyházközség Diakonisszaintézetének munkaállomásai

Késmárk (1904-től):

- gyülekezet (lelkigondozás)
- magánápolás

Locsmánd (1904-től):

- gyülekezet (lelkigondozás)

Igló (1909-től):

- gyülekezet (lelkigondozás)

Drétoma (1906-tól):

- gyülekezet (betegápolás)

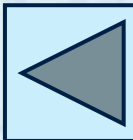
Torzsa (1910-től):

- gyülekezet (lelkigondozás)

A modori evangélikus árvaházban a második világháború idején zsidó gyermekeket is bújtattak

A Pozsonyi Ágostai Hitvallású Evangélikus Egyházközség Diakonisszaintézetének munkaállomásai

Budapest (1910-től):

- gyülekezet (lelkigondozás)

Győr (1910-től):

- diakonisszaközösség szervezése

Bazin (1939-től):

- gyülekezet (lelkigondozás)

Szentgyörgy (1939-től):

- gyülekezet (lelkigondozás)

Szepesváralja (1939-től):

- gyülekezet (lelkigondozás)

Poprád (1939-től):

- gyülekezet (lelkigondozás)

Szepesszombat (1939-től):

- gyülekezet (lelkigondozás)

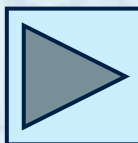
Gölnicbánya (1939-től):

- gyülekezet (lelkigondozás)

A győri evangélikus szeretetház épülete

Cikkek a Pozsonyi Ágostai Hitvallású Evangélikus Egyházközség Diakonisszaintézetéről

BETHESDA

valami csodálatos közvetlenséget, melegséget, kedvességet váltanak ki; másokat azonban elkeserít, kétségbeejt, megkeményít az erős próba.

Az *életünk* iródja és otthona Budapesten legutóbb arról számol be, hogy az egy hét alatt öngyilkossági kísérletet elkövetettek közül 16-nak vehette fel gondját és így 16 embernek tette lehetővé, hogy visszanyerje reményességét, bátorságát a további élethez. Oh, milyen fontos azért, hogy mi és mindazok, akik munkánk révén oly sok szerencsétlen, hajótörött lélekkel találkozunk, *rendületlenül* megálljunk és hitünkkel állandóan rámutassunk hatalmas Megváltónkra, aki képes minden inségünkben segítségünkre lenni és mindeneket javunkra fordítani.

Hideg tél est van. Körülöttünk itt lent minden sötét, oly sötét, hogy alig látunk pár lépésnyire. De fent a magasban csillagok ezrei ragyognak és nyugodt fényükkel biztatólag intenek felénk. Ki teremtette azokat és ki jelölte ki helyüket? Az a hatalmas Úr, a mindenható Isten, aki kihozza seregüket számszerint és néven szólítja mindnyáját. Az Ő szava felénk is hangzik, felénk, akik itt élünk ezen a földön s akik a jelen idők zordsága, sötétsége miatt oly sokat szenvedve, epedve várjuk egy jobb jövő hajnalát. Isten igéje azt mondja: „Az Úr erőt ad a megfáradottnak és az erőtelen erejét megsokasítja. Elfáradnak az ifjak és meglankadnak, megtántorodnak a legkülönbek is, de akik az Urban biznak, erejük megújul, szárnyra kelnek, mint a saskeselyűk, futnak és nem laudnak meg, járnak és nem fáradnak el.”

Isten szeretete örök! S az Ő hatalma *rendületlenül* segíti, védi, támogatja, vigasztalja, erősíti azokat, akik Benne bíznak, Őt teljes lelkükből szeretik.

B. R.

Pozsonyi ág. hitv. ev. egyházközség diakonisszaháza

örömmel értesültem róla, hogy a Bethesda tisztelt olvasói érdeklődnek pozsonyi diakonisszaházunk iránt. Természetesnek is találom ezt. Hiszen az a munka, amelyet a Bethesda című lap és a hasonló nevű budapesti református diakonissza-anyaház folytat, ugyanaból a forrásból táplálkozik, ugyanannak az Úrnak akar szolgálni s ugyanazt a célt tűzte maga elé, mint a mi intézetünk. A forrás az Üdvözítőnek hozzánk való szeretete, amelynek hitben való megragadása és tapasztalása munkás testvérszeretetre ösztönöz. Az Úr a Krisztus, aki önmagát adta értünk, hogy

BETHESDA

egészen az Övéi legyünk. A cél az Ő szent országának terjesztése a lelkek üdvösségére. És minden, ami történik, végre is ennek a célnak a szolgálatában áll. Ennek a tudata ápolja a kölcsönös megértést, a történetileg és hitvallásilag indokolt és hűségesen ápol sajátosságok mellett is a tesztvéries együttműködést. Ezért örömmel felelek meg annak a kérésnek, hogy a Bethesda olvasóinak rövid vonásokban mutassam be pozsonyi diakonissza-intézetünket.

Az a kép, amelyet itt látunk, az intézet új épülete, amelyet a pozsonyi egyház nagy áldozatok árán — közel 900.000 korona költséggel — emelt és 1914 május 3-án, Lubilate vasárnapján, avatott fel az ország különböző részeiből ideszergett kedves ünneplő vendégek jelenlétében és az azóta elhunyt lángelkű, mélységes hitű és erélyű Bezzel Hermannnak, a bajor protestáns egyház főkonkisztoriuma elnökének, a neuendettelsai diakonissza-intézet egykori rektorának közreműködésével. Az új épület már messziről szembe-tűnő, hatalmas épület. A városnak egyre fejlődő, u. n. villanegyedében van, a kecskekapiu temető mögött, a szeliden emelkedő, szőlőkkel és gyümölcsösökkel koszorúzott hegyvidék tövében; nyugatról a várhegyről Pozsony ősi vára tekint le rá, ahol a fejedelmi diakonissza, II. Endre király leánya, a Thüringiába szakadt, sokat szenvedett, de áldásosan élt, Erzsébet született, amiről az épület alapkövébe rejtett okirat is megemlékezik. Az intézet homlokzata, valamint délkeleti szárnya kétemeletes; a nyugati egyemeletes szárnyát magas ívegfolyosó köti össze a főépülettel, mind a két szárny külön utcára néz s az intézet mögött gyönyörű, termékeny kert terül el, amely nagyban hozzájárul a háztartás megkönyvítéséhez és kedves tartózkodási helyet biztosít a munkában kifáradt diakonisszáknak és lábadozó betegeknek.

Az épület mindenekelőtt a diakonisszák otthonát foglalja magában. A főépület második emeletén minden testvérnek külön csöndes szobája van. Az első emeleten a nők otthona van. Csendes menedék ez magános nők számára, akik megfelelő díj mellett mindent megtalálnak itt, amit otthonuktól várhatnak. A magas felszinten az ebédlők vannak elhelyezve. Ez alatt pedig a konyha, a kamrák és a mosókonyha. A jobbszárny az árvaházé, amelyben átlag 40 árva talál menedéket. A balszárny a kórházé, amelynek földszinti részét most katonák veszik igénybe, akik a külön intézeti orvos kezelése és a diakonisszák ápolása alatt itt keresnek és — hál' Isten! — legtöbbször találnak is gyógyulást. A nem nagy, de celszerű műtőteremben számos kisebb-nagyobb operáció megtette már meg nem egy, értünk szenvedett testvérünk életét. Ezenkívül még néhány szegény hülve is talál otthon intézetünkben, akikkel szintén szeretettel foglalkoznak a diakonisszák. Ha megemlítjük még, hogy az intézetben szép nagy könyvtár is van, amely külön kiképzett diakonissza vezetése alatt ezekre meg ez-

BETHESDA

ekre menő vallásos és egyéb egészséges szellemű iratot terjeszt, pénzért és a rendelkezésre bocsájtott adományokból vagy egy erre a célra szolgáló haszonból ingyen; akkor körülbelül teljes az a vázlatos kép, amelyet e sorokban bemutathattunk.

Semmi sem mutatja, mily nagy szükség volt erre az épületre, mint az, hogy megnyitása után néhány hétre zsúfolásig megtelt. A háború kitörése után hajlékot tudott adni a katonai célra igénybe vett állami tanítónőképző-intézet evangélikus növendékeinek; a románok erdélyi betörése alkalmával pedig számos menekültnek, akik szívesen gondolnak vissza az itt tapasztalt testvéri jöndulatra.

A pozsonyi diakonissza-intézet azon kevés anyaházak egyike, amelyet az egyházközség mint ilyen alapított és szerves alkotórészként tart fenn. A diakonissza intézmény Pozsonyban s így hazai ág. hitv. evang. egyházunkban is csak 1891-ben honosodott meg, tehát 25 évvel később, mint a testvér református egyházban. Freytag Viktor, majd Ebner Gusztáv és végre dr. Schmidt Károly Jenő lelkész buzgólkodásának sikerült ezt az intézményt meghonosítani és meggyökereztetni. Az utóbbinak vezetése alatt még most is az 1891 augusztus 2-án szerény keretben 2 gallneukircheli diakonisszával megnyitott, de azóta a megpróbáltatások dacára Isten segítségével gyorsan fejlődő és erősödő intézet, mely mint egyházunk egyetlen anyaintézete most már az egész egyház erkölcsi és anyagi támogatása mellett folytatja áldásos munkáját és a kórházi ápolás, az árvaházi gondozás mellett a gyülekezeti gondozást, a leányok nevelését és foglalkoztatását is, szóval a női diakoniatának ugyszólván minden ágát felöleli. Az anyaház kötelékébe 65 diakonissza testvér tartozik, akik Pozsonyban és 11 más gyülekezetben végzik az Úr és szentegyháza szolgálatát.

A háború megpróbáltatásait anyaintézetünk is nagyon érzi, nemcsak diakonisszánk erejének most már szinte a kimerültség igénybevétele következtében, hanem az intézet gazdasági ellátása körül. De bizton reméljük, hogy az Úr, aki mikor a munkára elhív, erőt is ad elhívottainak s mikor új munkát mutat, egyúttal azt akarja, hogy újabb erőt és segítséget is várjunk tőle: ez uton is velünk lesz s bebizonyíthatja, hogy a megdicsőült Üdvözítő szent Lelkével és örök szeretetének vigasztalásával ott van jelen és ott működik, ahol az ember minden önrédemének semmis voltát át-érezve alázattal és bünbánattal, de egyúttal gyemeki hittel ragadja meg a Krisztust, mint a mi egyedül megigazulásunkat és Öneki szentelt léttel ad hálát értünk hozott áldozatáért.

Pozsony.

Pröhle Henrik.

Cikkek a Pozsonyi Ágostai Hitvallású Evangélikus Egyházközség Diakonisszaintézetéről

BETHESDA

akik nem botlanak bele az elmúlást jelző határkövekbe s nem siratják beteges kedéllyel a játszi gyermekkor letűnt idejét, hanem bizalommal, boldogan tekintenek a földi otthon emlékein át ama mennyi otthonba, ahol — az ige szerint — nem leszen változás, vagy változásnak árnyéka.

Nyáry Ilona.

Beszámoló

Október hó 7-ére Tekeházára érkeztem Danesházy Sándor lelkész ur meghívása folytán Igtét hirdetni s ez által szolgálni a diakonissza-ügyet. A gyülekezet most is megértő szeretettel fogadta a szolgálatokat. Délután a főkegyházba, mely már népebb, szinte 100 lélekkel, mint az anyagyház, Királyházára mentünk át. Onnan sietve kellett ismét Tekeházára visszamennünk, mert az esti családi összejövetelek, e kis, 468 lélekből álló gyülekezetben több helyen várták a lelkészüket és vendégét. Boldog, hasznos s nem üres és unalmas vasárnap esték! Mily fejlesztői az erkölcsi nemes élet mellett a műveltségnek, a keresztyén kulturának is!

Csak tovább! Sion küzdj s tovább haladj!
Ragyogtasd világosságod, szent a harc, meg ne lankadj!
Üdvöt nyujt s erőt vallásod,
Sion, menj a szoros kapun át,
Csak tovább, csak tovább!

Máramarosszigetre október 9-ére, a máramaros-ugocsa egyházmegye reformációi jubiláris közgyűlésére érkeztem. Egy, ebéd közben felszólalásban utalhattam az új reformáció egyik fontos eszközére: a diakonissza-ügyre. Mily fontos, nagy erkölcsi és nemzeti hivatása van e traktusnak itt a végeken, mely öröm, aminek sietünk is kifejezést adni, hogy ezt a feladatot a traktus tagjai szívükön hordják! E gyűlésen lelkész társaim a következő helyekre hívtak, illetőleg ígérték meg, hogy a diakonissza-ügyben elfogadják meguknál: Salánk (Bihari Lajos), Nagybooskó (Takács Lajos), Hosszumező (Nagy Endre) és Máramarossziget (Bede László).

Október 27-én Budapestre érkeztem. Másnap, vasárnap délelőtt a Bethesda-kórház imatermében végeztem az Istentiszteletet. Délután Biberanér lelkész úrral és 8 diakonissza-testvérral az ócsai (Pest m.) egyház és lelkésze: Perjessy Károly ur meghívása folytán a tekintélyes gyülekezet reformációi emlékünnepére, az esti Istentiszteletre mentünk ki Ócsára október 28-ára. A paróchia népe s a gyülekezet, mely élénk kontaktusban van az evangéliumi mozgalmakkal, a testvérek kis seregét, mint ismerős,

BETHESDA

mint hittestvér fogadta. A mintegy 600 lelket számláló főkegyházból: Soroksárpéteriből is egy egész kis zarándoksereg jött át a segédlelkész: Szappanos Károly vezetésével. Az ócsai ref. templom egyike az ország legszebb templomainak. Zsigmond király-korabeli műemlék, melyet részben nagy történelmi becsé folytán a műemlékek országos bizottsága gondoz. Százados, régi nagy gyülekezet, rég elhaltak földi patrónusai: a Teleki és Beleznyai grófok, de a gyülekezet örök. Odon, százados falak, jóleső érzéssel láttuk a modern élet követelményeként kivilágított templomot. Felekezeti különbség nélkül összejött a falu népe jórésze a reformáció 400 éves áldásaiért hálát adni s „régí fényét gyujtani új

A pozsonyi evang. diakonissza-ház.

szövőtneket". A kis diakonissza-sereg énekkart alkotott s az egyik testvér harmónium kísérete mellett prédikáció előtt és után énekeket énekelt. Alólított a reformációi ünnepi beszédet tartotta. A presbiterium már előzetesen megszavazott bizonyos összeget a diakonissza-ügy javára. Kivánjuk, hogy a régi falak közül a régi hit mindig új erővel buzogjon ki.

A következő hét volt a mi nagyhetünk: a sok gyűlés, ünnep drága s felejtethetetlen alkalma. Általános benyomásunk mind arról, ami a reformáció 400 éves fordulója alkalmából rendezett gyűléseken hangzott, látszott, érzett, észlelt és tapasztalható volt, hogy jogosult reményünk az új reformáció megindulása és diadalra jutása iránt Isten gazdag kegyelméből és az Ő titkon munkálkodó

BETHESDA

Leleke által a mindkét hitvallású evangélikus egyházban: az ágostai-ban és reformátusban. S ez a legközvetlenebbül érinti diakonissza-ügyünket is, mert akkor lesz sok és elégséges számban megfelelő diakonissza-testvér, akkor lesz hatalmas és széles körökre, sőt az egész nemzeti életre kiterjedő áldással működő diakonia hazánkban, ha felébred az Egyház, mert felébrednek a bűn és önzés, közöny és téltenség dermesztő álmából az egyház minden rendű és rangú tagjai. In capite et in membris! Mondjuk azért s rebegd el te is, ki ezt olvasod: adj Uram ébredést, de kezdő azt el én rajtam! E gyűlésekről avval a biztos és bátorító öntudattal jöttünk el: a magyar protestantizmusban „van hit, jog és erő!” Ezt fejezte ki az a szónok, ki oly mély hatást gyakorolt, úgy láttam, mindnyájunk s észrevehetőleg a jelen volt, bárha más vallású államiériak lelkére is: Kapi Béla dumántúl ev. püspök: „Van multunk — ugymond, — mert van elvégzett munkánk, van jövőnk, mert van hivatásunk, és ez olyan igaz, mint ahogy Isten van az égben!” És ez igaz a még kezdő, gyenge diakonissza-ügyre is, amelynek ezeken a gyűléseken is szolgálni akartunk a magánérintkezések által ama számos lelkész társ között, kik oly hatalmas számban voltak fent a nagy héten, e nagy napokon.

Lesz még dicsőbb jövőnk nekünk!

Dolha.

Benkő Victor.

Bepillantás

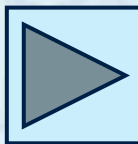
mi közlőnyünk, mely hovatovább mind nagyobb érdeklődésnek örvend, állandóan beszámol az apróbb-nagyobb eseményekről, amik a Bethesdában vagy, diakonissza-szövetségünk körében végbemennek. A szíves olvasónak van tehát alkalmuk megismerni, figyelemmel kísérni a diakonissza-munka különféle-seégeit s akik szeretnek bennünket, velünk örülnék vagy szomorodnak, szerint, amint könnyebb vagy nehezebb dolgaink folynak.

Meglátják a diakonisszákat öröhelyükön s szemlélik önfeláldozó készségüket a betegágyak mellett, meghallják bizonyágtételeiket a lelkékekkel szemben, elnézik bizodalmas türelmüket a betegségben s lelkük nyugodt derűjét a pihenés alatt; azt azonban, ami mindezekben belül van s ahonnan e hatások áradnak, a lelkek legbensejét nem láthatják.

A diakonissza-közösség olyan, mint a pénzszekrény. rendes, csinos, minden cikornyá nélküli, masszív; rendeltetése az,

**Benkő Victor
beszámolója a hazai
diakóniai
intézményekben tett
látogatásokról a
Bethesda
Református Kórház
és Filadelfia
Diakonisszaintézet
által kiadott
közlönyben (1917)**

Képek a Pozsonyi Ágostai Hitvallású Evangélikus Egyházközség Diakonisszaintézetének életéből

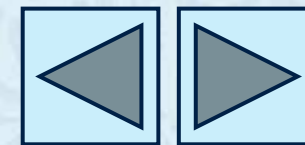

*Billnitzer Matild,
pozsonyi diakonissza
főnöknő*

*Mathilde Zimmermann, pozsonyi
diakonissza, Mathilde Billnitzer
főnöknő unokahúga*

Képek a Pozsonyi Ágostai Hitvallású Evangélikus Egyházközség Diakonisszaintézetének életéből

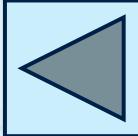
Magdalena Hutfless, pozsonyi diakonissza igazolványa

Zuzana Matheidesová (barla) egy ismeretlen diakonisszával

Képek a Pozsonyi Ágostai Hitvallású Evangélikus Egyházközség Diakonisszaintézetének életéből

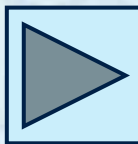

Idős hölgy két ismeretlen pozsonyi diakonisszával

Idős hölgy két ismeretlen pozsonyi diakonisszával

A Pozsonyi Ágostai Hitvallású Evangélikus Egyházközség Diakonisszaintézetének kapcsolata Liptószentmiklóssal

Az 1930-as években szerveződő liptószentmiklósi diakonissza anyaház főnöknője 1935-től 1949-ig Zuzana Matheidesová, egykori pozsonyi diakonissza volt. A két intézmény közös állomáshelyeként működött Modor, Lőcse és Eperjes.

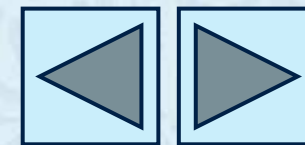
Diakonisszák L'udovít' Neckár lelkésszel

A liptószentmiklósi szlovák diakonissanővérek

A Pozsonyi Ágostai Hitvallású Evangélikus Egyházközség Diakonisszaintézetének kapcsolata Liptószentmiklóssal

A lipítószentmiklósi diakonisszaház, a Ballovský Dom 1935-ben nyílt meg. A közösség tagjai szlovák nővérek voltak.

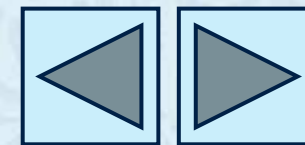
A lipítószentmiklósi nővérek és a helyi lelkészek

Zuzana Matheidesová varrást tanít a növendékeknek

A Pozsonyi Ágostai Hitvallású Evangélikus Egyházközség Diakonisszaintézetének kapcsolata Liptószentmiklóssal

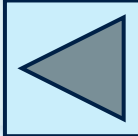
A liptószentmiklósi diakonisszák szintén végeztek kórházi szolgálatot Kispalugyán, Zólyomban és Lőcsén.

Betegápoló diakonisszák Kispalugyán

A Ballovksý Dom konyháján

A Pozsonyi Ágostai Hitvallású Evangélikus Egyházközség Diakonisszaintézetének kapcsolata Liptószentmiklóssal

A liptószentmiklósi diakonisszaház szoros kapcsolatban állt az Óturán létesült Vieroslava Diakonissza Egyesülettel is.

A Ballovský Dom előtt

Áhítat után Liptószentmiklóson

A Pozsonyi Ágostai Hitvallású Evangélikus Egyházközség Diakonisszaintézetének nemzetközi kapcsolatai

Az első pozsonyi diakonisszák a stuttgarti anyaház kórházában végeztek sebészeti tanfolyamot.

Billnitzer Matild és húga, Julianna Neuendettelsauban végezte el a diakonisszaképzést.

Gustav Ebner 1891. augusztus 2-án szerződést kötött a gallneukircheni anyaház lelkesével, Ludwig Schwarzal.

Az anyaház első főnöknője, Elisabeth Obermeir a bécsi diakonisszakórházból érkezett.

1932-ben az anyaház belép a Délkelet-Európai Diakonissza Anyaházak Szövetségébe

A gallneukircheni Bethánia anyaház

A győri evangélikus diakonissza közösség

Az intézményt 1909-ben alapították.

Az intézmény első vezető lelkésze Pálmai Lajos volt 1930-ig, akit Túróczy Zoltán követett. 1939-től Lukács István, majd 1947-től Veöreös Imre vezette a közösséget. Az utolsó vezető lelkész 1950-től 1951-ig Sümeghy József volt.

Huber Etelka először vezető nővérként (1909-1920), majd főnöknőként vezette a közösséget 1926-tól haláláig. Őt Buthy Ella követte 1948-tól a feloszlatásig.

Felavatott diakonisszák száma: 46 fő

Történet

Képek

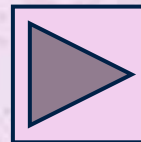
Munkaállomások

Nemzetközi kapcsolatok

Cikkek

A győri evangélikus diakonissza közösség története

A győri gyülekezet Szegény-és Árvaintézetében a gondozottak száma gyorsan nőtt, ezért diakonisszákra volt szükség. Az első nővérek 1909-ben érkeztek a városba a pozsonyi anyaházból.

Huber Etelka és Fröhvirth Augusztia szolgálatáért a győri gyülekezet fejenként évente 300 koronát fizetett a pozsonyi anyaintézménynek és szabályzatában követte annak mintáját. A diakonisszák elsődleges feladata az idősek és árvák gondozása, valamint a betegek ápolása volt. A két nővér hivatalos beiktatására 1910. február 10-én került sor.

Pálmai Lajos, győri vezető lelkész

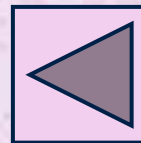

1912. március 24-én az új szeretetház. A Tanácsköztársaság idején, az épületet és annak bútorait az állam lefoglalta, a pozsonyi diakonisszák pedig visszatértek anyaintézményükbe. Csak 1925 nyarától folytatódhatott a szeretetmunka és a diakonisszaképzés. Utóbbi megszervezésében jelentős szerepet vállalt Mórocz Katalin, valamint az 1926-ban szintén Pozsonyból visszahívott Huber Etelka nővér.

Győri diakonisszák 1937-ben

A győri evangélikus diakonissza közösség története

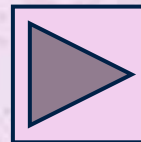
1932-ben a győri anyaház belépett a Délkelet-Európai Diakonissza Anyaházak Szövetségébe. A nővérek nemcsak a városi szegénygondozásba, hanem a Magyar Norma munkájába is bekapcsolódtak.

Úton az áhítatra

A második világháború idején zajló hadikórházi szolgálat alatt a nővérek szemtanúi voltak a zsidóüldözéseknek, hiszen szanatóriumi munkájuk 1944-ben azért ért véget, mert a kórház igazgatóját, Dr. Csillag Józsefet elhurcolták a németek. A háborút követő nélkülözések megnehezítették a szolgálat újjászervezését. Az 1940-es évek második felében a nővérek főként ifjúsági és gyülekezeti munkát végeztek. Huber Etelka halála után Buthy Ella vezette tovább az anyaházat, mely belépett az 1948 decemberében megalakuló Magyar Protestáns Diakonissza Anyaházak Munkaközösségébe és tagja maradt egészen az 1951-es feloszlításig.

A győri evangélikus diakonissza közösség munkaállomásai

Börcs:

- iskola (1928-tól)
- árvaház (1938-tól)

Kőszeg :

- leányinternátus (1929-től)
- Betegápolás (1929-től)
- gyülekezeti munka (1930-tól)

Vése (1931-től):

- napközi otthon
- gyülekezeti munka)

Győr:

- anyaház (1909-től)
- gyülekezet (1909-től)
- Csillag Szanatórium (1932-1944)
- Evangélikus Belmissziói Egyesület (1940-től)

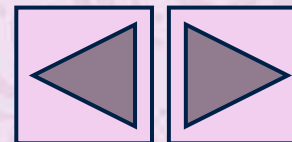
Énektanítás a vései napközi otthonban

Sopron:

- gyülekezet (1930-tól)
- betegápolás (1930-tól)
- teológus Otthon (1932-1944)
- árvaház (1935-től)

A győri evangélikus diakonissza közösség munkaállomásai

Somogydöröcske (1931-től):

- gyülekezet

Orosháza:

- gyülekezet (1932-től)
- szegénygondozás (1939-től)
- magánszanatóriumok
(1943-1946)

Sikátor (1932-től):

- gyülekezet

Nagyveleg (1932-től):

- gyülekezet

Nagysimonyi (1932-től):

- gyülekezet

Alsóság (1932-től):

- gyülekezet

Felpéc (1932-től):

- gyülekezet

Öttevény (1932-től):

- kántorizálás

Mórichida (1932-től):

- gyülekezet

Debrecen (1933-1941):

- gyülekezet

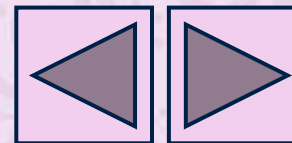
Budakeszi (1933-1936):

- Wallrabenstein Otthon

Miskolc:

- gyülekezet (1934-1938)
- szegénygondozás (1936-1939)

A győri evangélikus diakonissza közösség munkaállomásai

Szombathely (1934-1939):

- gyülekezet
- szegénygondozás

Veszprém (1934-1936):

- gyülekezet

Pécs (1936-tól):

- Baldauf Gusztáv Otthon

Eger (1936):

- Magyar Norma

Celldömölk (1940-től):

- gyülekezet

Rozsnyó (1941-1944):

- leányinternátus

Salgótarján (1942-1944):

- szegénygondozás

Dúsa (1943-1944):

- árvaház

Gyenesdiás (1942-től):

- Kapernaum üdülő

Vásárosmiske (1944-től):

- árvaház

Mezőlak (1946-tól):

- gyülekezet

Pápa (1946-tól):

- napközi otthon

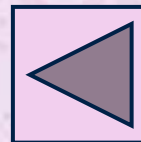
Répcelak (1946-tól):

- Belmissziói Otthon

Tét (1946-tól):

- gyülekezet

A győri evangélikus diakonissza közösség munkaállomásai

Iharosberény (1946-tól):

- gyülekezet

Bakonyszombathely (1946-tól):

- gyülekezet

Veszprémvarsány (1946-tól):

- gyülekezet

Magyarkeresztúr (1946-tól):

- gyülekezet

Beled (1946-tól):

- gyülekezet

Nagydém (1946-tól):

- gyülekezet

Várpalota (1946-tól):

- gyülekezet

Gérce (1946-tól):

- gyülekezet

Cikkek a győri evangélikus diakonissza közösségről

Hirdetés a diakonisszák egyik munkaállomásaként működő kőszegi panzióról (Harangszó, 1937. május 9.)

Diakonisszaállomás pansio, Kőszeg. Üdülést, gyógyulást nyújt. Május 1-től egész éven át. Alpesi klíma, diéta. Gyermekek nyaraltatását is vállalja. Cim: Evang. diakonisszaállomás. Kőszeg. 1—8

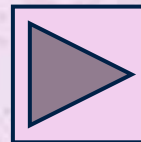
Adománygyűjtő diakonissza-est a szegények segélyezésére (Harangszó, 1929. december 5.)

Diakonissza-est Szombathelyen.

A szombathelyi protestáns nő- és leányegyesület jól sikertült diakonissza estélyt rendezett Advent első vasárnapján a templomban, amelyen a szombathelyi vakok intézetének növendékei löbb műsor-számmal nagyban hozzájárultak az estély sikeréhez. Felette megható volt a vakok énekkara által előadott két műsorszám. A szép összhangban és nagy precizitással előadott énekszámokat Kabos Ilona vak énektanárnő tanította be és dirigálta nagy hozzáértéssel. Bóor József Brail rendszerű bibliából olvasott fel. Biblia felolvasását mindvégig áhitattal és meleg érdeklődéssel hallgatták a hivesek. Szap-panos Ferenc ugyancsak a vakok intézetének növendéke ügyes sza-

valásával tűnt ki. A diakonissza estély során Huber Etelka győri vezető diakonissza tartalmas előadás keretében fejtegette a diakonissza intézmény fontosságát, célját és magasztosságát. Előadásában többek között rámutatott arra, hogy a családalapításon kívül a legszentebb női hivatások egyike a diakonissza hivatás. Az ő hivatásuk körébe tartozik az elaggottak, elhagyottak, betegek, árvák és szegények istápolása és vigasztalása. Szalay Anny mélyen átérzett szép szavai után előadták a vakok a második énekszámot Beethoven egyik kiváló művét. A nehéz darab eléneklése mély hatást váltott ki. Ima és közénekkel végetért a vallásos estély. A diakonissza-est befejezése után offertóriumot tartottak mely 71 P 12 fillért jövedelmezett a szegények karácsonyi segélyezésére.

Képek a győri evangélikus diakonissza közösség életéből

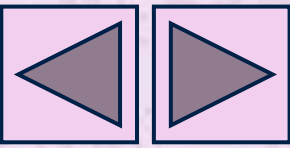

Huber Etelka Rozsnyón

Diakonisszák csoportja. Alsó sorban balról jobbra Mórocz Katalin, Huber Etelka és Molnár Erzsébet. Felső sorban balról jobbra Farkas Mariska, Szabó Ida és Erős Irma

Képek a győri evangélikus diakonissza közösség életéből

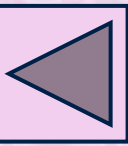
Győri nővérek árvaházi gyermekekkel 1941-ben

Betegápoló diakonisszák a győri Csillag Szanatóriumban

Képek a győri evangélikus diakonissza közösség életéből

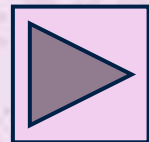
Diakonisszák a győri szeretetház napozó teraszán

Leányok sütögetnek az anyaház konyháján a diakonisszanővérrel

A győri evangélikus diakonissza közösség nemzetközi kapcsolatai

A húszas évek második felében ápolónői gyakorlat Pozsonyban.

Az intézmény 1932-ben belépett a Délkelet-Európai Diakonissza Anyaházak Szövetségébe.

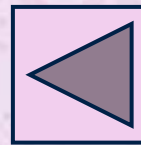
A bécsi diakonisszakórház

Operáció közben (Bécs)

Primarius Dr. Max Röhrer bei einer Operation

A győri evangélikus diakonissza közösség nemzetközi kapcsolatai

Német nyelvtanulási lehetőség a gallneukircheni anyaházban és a bécsi diakonisszakórházban.

Betegápoló diakonissza és betege Bécsben

Diakonisszák és orvosok Bécsben

Betegápoló diakonisszák a kórteremben

A Fébé Evangélikus Diakonissza Nőegylet

Az egyesületet 1924-ben alapították.

A Fébé közösség első vezető
lelkésze Gáncs Aladár volt, akit
1933-tól Zulauf Henrik követett.

A Fébé diakonisszák első
főnöknője Pauer Irma volt 1929,
majd Trauschenfels Elza 1938-ig.
Ezt követően Dr. Farkas Mária
vezette a közösséget egészen
annak feloszlásáig.

Felavatott diakonisszák száma: 134 fő

Történet

Képek

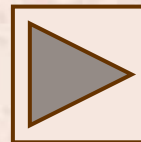
Munkaállomások

Nemzetközi kapcsolatok

Cikkek

Sztehlo-féle embermentés

A Fébé Evangélikus Diakonissza Nőegylet története

Pauer Irma és keresztfia, Gáncs Aladár 1924. december 8-án alapították meg a Fébé Evangélikus Diakonissza Nőegyletet. A nővérek a főnöknő által, még 1916-ban vásárolt klotildligeti házba költöztek Piliscsabára, ahol a belmisszióra alapozva éltek hivatásuknak.

Pauer Irma, az egyesület alapítója

A diakonisszák először a gyülekezetek megrendelésére készítettek igéslapokat, festett és égetett tárgyakat vagy raffia munkákat. Mindeközben tanulták a betegápolást és az elsősegélynyújtást.

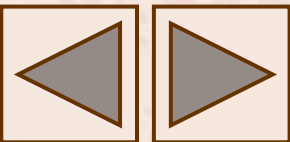
Állandóvá váltak a karácsonyi vásárok és a nyári konferenciák. A nővérek segédkeztek emellett az imahetek, a vasárnapi iskolák és az evangelizáló órák lebonyolításában is. Az 1933-ban Zulauf Henrik lett az anyaház vezető lelkésze.

Zulauf Henrik, vezető lelkész

A Fébé-diakonisszák csoportja

A Fébé Evangélikus Diakonissza Nőegylet története

A diakonisszák a piliscsabai anyaházon kívül számos budapesti intézményben vállaltak munkát. Betegápolói szolgálatot végeztek például a Telepy utcai kórházban, a Rókus Kórházban, a Margit Kórházban és a Szent János Kórházban. Szolgáltak a Hermina úti Vakok Intézetében és oktattak a Bábaképző Intézetben. Emellett részt vettek a fogházmisszióban, segítették a bel-és külvárosi gyülekezetek munkáját, 1928-ban pedig a piliscsabai Sion-villából a budapesti Damjanich utcára költöztették nyomdájukat, mely a vallásos iratterjesztést szolgálta.

Pauer Irma halála után Trauschenfels Elza vette át az anyaház vezetését 1938-ig. Ebben az időszakban csatlakozott az egyesület a Délkelet-Európai Diakonissza Anyaházak Szövetségéhez. Elza testvér halála után Dr. Farkas Mária volt a közösség diakonisszafőnöknője egészen az államosításig.

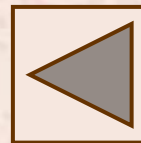
Betegápoló diakonisszák

Dr. Farkas Mária

Trauschenfels Elza

A Fébé Evangélikus Diakonissza Nőegylet története

A testvérek szolgálata országszerte zajlott. A második világháború sötét időszaka rányomta bélyegét az anyaházi életre. A német nemzetszocializmus által táplált antiszemitizmus ugyanis támadásra adott lehetőséget a zsidó származásúnak minősülő diakonisszák ellen, ami belső feszültséget eredményezett. Mindeközben egy tucat Fébé-testvér Sztehlo Gábor embermentését segítette és részt vett a németek elől bújtatott zsidó gyermekek gondozásában, nevelésében.

1945 után a testvérek szolgálatát fokozatosan korlátozták, 1951-ben pedig végleg feloszlatták az egyesületet. A 90-es években néhány idős diakonissza visszatérésével újrászerveződött a közösség. A szétszórattatás hosszú évei és az évtizedek alatt megváltozott társadalmi normák azonban szakadékot vájtak a generációk között. Fiatal jelentkezők hiányában a diakonissza szolgálat a Fébé Egyesület keretein belül sem éledt újjá.

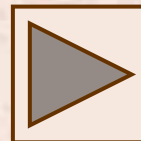
Szolgálat a mütőben

Kisgyermek gondozása

A Fébé Evangélikus Diakonissza Nőegylet munkaállomásai

Berettyóújfalu (1924-1949):

- gyülekezet

Hódmezővásárhely (1924-1951):

- gyülekezet

Zsáka (1924-1930):

- gyülekezet

Székesfehérvár (1924-1949):

- gyülekezet

Vitka (1924-1930):

- gyülekezet

Nyíregyháza:

- gyülekezet (1924-től)
- Élim Otthon (1924-1948)
- papírkereskedés (1934-1948)

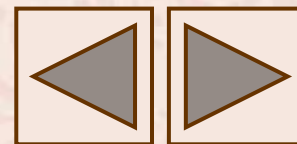
Bezi -Pihenőpuszta (1924-1939):

- gyülekezet

Gyülekezeti testvér Hódmezővásárhelyen

A Fébé Evangélikus Diakonissza Nőegylet munkaállomásai

Pilisvörösvár (1924-1932):

- gyülekezet

Isaszeg (1926):

- vasárnapi iskola

Miskolc:

- gyülekezet (1929-1941)
- napközi otthon (1940-1941)

Biharkeresztes (1930-1941):

- gyülekezet

Bonyhád:

- gyülekezet (1927-1948)
- gyermekotthon (1938-1948)

Tokaj (1929-1934):

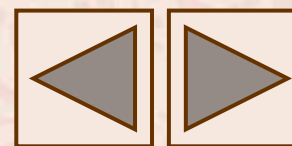
- gyülekezet

Debrecen (1929-1949):

- gyülekezet

A Fébé Evangélikus Diakonissza Nőegylet munkaállomásai

Albertirsa:

- fiúárvaház (1931-1948)
- papírkereskedés (1934-1944)

Pécs (1931-1936):

- Baldauf Gusztáv Otthon

Magyarbóly (1931-1941):

- gyülekezet

Borjád (1931-1936):

- gyülekezet

Balassagyarmat (1931-1949):

- gyülekezet

Tata (1932-1947):

- gyülekezet

Nemescsó (1932-1939):

- gyülekezet

Tótkomlós (1932-1944):

- gyülekezet

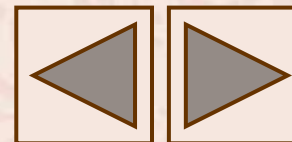
Kisbágyon (1934-1936):

- Bibliaóra

Vallásos iratterjesztés

A Fébé Evangélikus Diakonissza Nőegylet munkaállomásai

Erdőkürt (1934-1949):

- gyülekezet

Csengőd (1934-1949):

- vasárnapi iskola

Kiskőrös:

- vasárnapi iskola (1934-1945)
- papírkereskedés (1942-1949)

Pálfa (1934-1939):

- Bibliaóra

Uzd (1934-1936):

- Bibliaóra

Tengelic (1936):

- Bibliaóra

Szeged (1936-1944):

- Bibliaóra

Dunapataj (1937-1945):

- iskolai nevelés

Dabrony (1938-1939):

- napközi otthon

Szombathely (1939-1940):

- szeretetház

Galgagyörk (1939-1949):

- gyülekezet

Hajdúszoboszló (1939-1945):

- gyülekezet

Gyöngyösmellék (1939-1945):

- gyülekezet

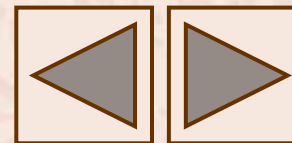
Szarvas (1940-1944):

- árvaház
- gyülekezet

Kassa (1940-1941):

- gyülekezet

A Fébé Evangélikus Diakonissza Nőegylet munkaállomásai

Losonc (1940-1941):

- szeretetház

Kolozsvár (1943-1944):

- gyülekezet

Nagyvárad (1943-1944):

- gyülekezet

Vásárosmiske (1940-1941):

- iskolai nevelés

Tiszaföldvár (1941-1949):

- Bibliaóra

Újverbász (1941-1944):

- gyülekezet

Pilis (1943):

- iskolai nevelés

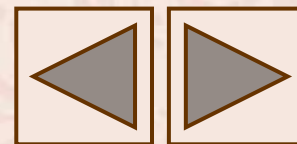
Leánykonferencia

Úton a Bibliaórára

A Fébé Evangélikus Diakonissza Nőegylet munkaállomásai

Balatonboglár (1944-1946):

- kórházi betegápolás

Lengyeltóti (1944-1946):

- kórházi betegápolás

Tordas (1945-1949):

- gyülekezet

Mezőberény (1945-1949):

- árvaház

Mohács (1945-1946):

- kórház

Fót (1939-1949):

- gyülekezet

Hatvan (1947-től):

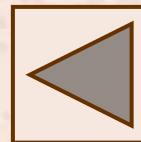
- gyülekezet

Betegápoló diakonisszák Balatonbogláron

A Fébé Evangélikus Diakonissza Nőegylet munkaállomásai

Oroszlány (1947-től):

- gyülekezet

Dombóvár (1949-től):

- gyülekezet

Dunaföldvár (1949-től):

- gyülekezet

Gyón (1949-től):

- gyülekezet

Szirák (1949-től):

- gyülekezet

Bicske (1950-től):

- gyülekezet

Szekszárd (1950-től):

- gyülekezet

Örkény (1950-től):

- gyülekezet

Rád (1949-től):

- gyülekezet

Kaposvár (1949-től):

- gyülekezet

Érd (1950-től):

- gyülekezet

Váckisújfalu (1950-től):

- gyülekezet

Tamási (1950-től):

- gyülekezet

Cikkek a Fébé Evangélikus Diakonissza Nőegyletről

Leányinternátus. A Fébé Evang. Diakonissza Nőegylet felhívja a figyelmet a Budapesten, VIII., József-utca 4. alatti leányinternátusára, az ev. egyetemes egyház épületében, a tudományegyetem s a klinikák közvetlen közelében, ahonnan különféle középiskolák is könnyen megközelíthetők. Közép- és főiskolás leányok meleg családi otthont nyernek itt. A tartásdíj mérsékelt. Tanárnő korrepetál a középiskolás leányokkal. Az internátus diakonissza vezetése és az intézet diakonissza főorvosának felügyelete alatt áll. Az internátus a múlt évben kibővült s a jövő tanévben ismét bővítés válik szükségessé. — Ugyanott átutazók részére otthont tartunk lenn. 1—2

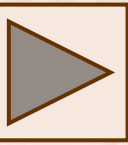
Pensio. A Fébé Evang. Diakonissza Nőegylet felhívja a figyelmet a Budapest-Hűvösvölgy, Hűvöskúti-út 123/a. alatti pensiójára. A 83-as villamos végállomástól a város felé 2—3 percrenyire. Gyönyörű, egészséges, csendes, erdős helyen. Testi s lelki pihenésre s üdülésre szorulóknak, a fővárosban hosszabb-rövidebb ideig tartózkodók egész éven át szobát és teljes ellátást kaphatnak. A tanévre elemi és középiskolai tanulók teljes ellátásra felvétetnek, különösen a budai iskolába járó növendékek részére alkalmas. Diakonissza intézeti főorvos vezetése alatt áll. 1—1

*Rövid cikk a Fébé
leányinternátusáról és pensiojáról
(Harangszó, 1935. augusztus 4.)*

*Híradás Túrmezei Erzsébet verseskötetének
megjelenéséről (Harangszó, 1938. október 30.)*

—
Öszből-Tavaszbba címmel jelent meg Túrmezei Erzsébet diakonissza testvér verseskötete a Fébé könyvkiadó vállalat kiadásában. Ez a könyv amellet, hogy élvezetes olvasmány, evangéliumi hitébresztő is és így az evangélikus családok kívánatos olvasókönyve. De szinte nélkülözhetetlen eszköze a vallásos esték rendezőinek és szavalóinak is, akik változatos tartalmában bő anyagot kaphatnak a különféle ünnepélyekhez. Melegen ajánljuk minden hittestvérünk és a gyülekezet vezetőinek. Kapható minden protestáns könyvkereskedésben és a kiadónál: Budapest, VII., Damjanich-u. 25a.

Képek a Fébé Evangélikus Diakonissza Nőegylet életéből

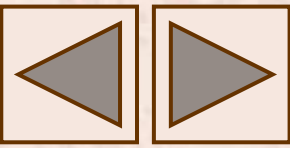
Az anyaház alapkövetétele 1941-ben

Festegetés és igéslapkészítés

Képek a Fébé Evangélikus Diakonissza Nőegylet életéből

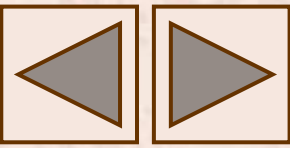

*A Fébé Egyesület
Deák téri
könyvkereskedése*

*A Fébé Egyesület
nyomdája a
Damjanich utcán*

Képek a Fébé Evangélikus Diakonissza Nőegylet életéből

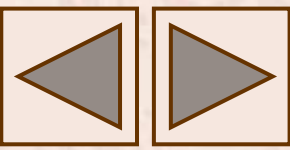
Gyermeknyaraltatás

Zulauf Henrik, Dr. Farkas Mária és Trauschenfels Elza hajókiránduláson

Képek a Fébé Evangélikus Diakonissza Nőegylet életéből

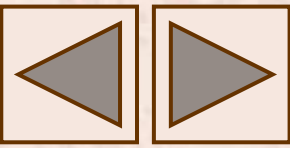
Anyaházi szövöde

Anyaházi varroda

Képek a Fébé Evangélikus Diakonissza Nőegylet életéből

Munka a mosókonyhában

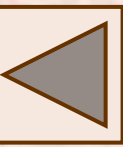
Irodai adminisztráció

Konyhai szolgálat

Képek a Fébé Evangélikus Diakonissza Nőegylet életéből

Kórházi betegápolás

Leányinternátusi nevelés

A Fébé Evangélikus Diakonissza Nőegylet nemzetközi kapcsolatai

1932-ben az egyesület csatlakozott a Délkelet-Európai Diakonissza Anyaházak Szövetségéhez.

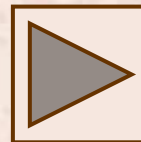
A vezetőség tagjai az évek során ellátogattak többek között Kasselbe, Kaiserswerthbe és Gallneukirchenbe is, hogy tanulmányozzák az ott működő anyaházak nővéreinek munkáját.

1935-től az egyesület részt vett a wiesbadeni misszió nemzetközi tevékenységében.

A kaiserswerthi anyaház

A Fébé-diakonisszák részvétele Sztehlo Gábor embermentő munkájában

Csapó Margit testvér

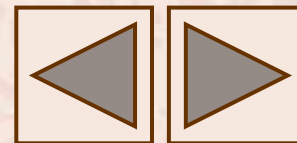

„1944 október végén új munkahelyre kerültem a budapesti Vilma királynő úti Jó Pásztor otthonba, ahol a háború nyomorultjai voltak. Gyermekek, csecsemők, anyák, árvák és menekültek, üldözöttek. Oda mentettük és ott rejtegettük őket. Már a számukra sem emlékszem, de óránként változott a szám.” /Csapó Margit/

„Az én beosztásom a gazdasági rész volt. Főzni kellett kb. 60-80 személyre. A gondozottak létszámán kívül mindig akadtak betérő, éhes emberek. Ugyanis észrevették a kitett fehér zászlót és így bizalommal tértek be egy kis meleg ételre.” /Kovács Erzsébet/

„Mi január 15-én mentünk át a Damjanich utcai nyomdánkba. Akkor ott már nem sokan maradtak, 8-10 kisgyermek, akikre a két idősebb védőnő vigyázott és 5-6 felnőtt maradt ott. Ezek a kisgyermekek átkerültek a két házzal arrébb lévő Árvaházba.” /Taschner Erzsébet/

A Fébé-diakonisszák részvétele Sztehlo Gábor embermentő munkájában

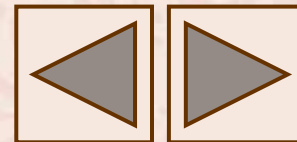
Simon Mária testvér

„1944. november utolsó hetében 5-en (Nagy Matild, Bátky Júlia, Sikuta Margit, Taschner Ilona és én) mentünk a Magdolna utcai Vasas-székházba, hogy berendezzük a menekült gyermekek és felnőttek részére az otthont.” /Simon Mária/

„Emlékezetem szerint 1944. december 1-től küldtettem a Vasas Székházba dolgozni, kb. 60 nő és 40 gyermek volt együtt. Az én feladatam a főzés volt, amiben Sikuta Margit testvér segített időnként és a gondozott asszonyok közül is. 1945. március 10-ig végeztem ezt a munkát.” /Bátky Júlia/

A Fébé-diakonisszák részvétele Sztehlo Gábor embermentő munkájában

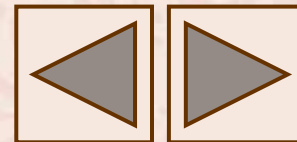

Nagy Matild testvér

„1944 november utolsó hetében mentem be Budapestre a Magdolna utcába, hogy ott a Nemzetközi Vöröskereszt által létesítendő gyermekotthon munkájában részt vegyek. Míg lehetett, Sztehlo nagytiszteletű úr bőségesen ellátott élelmiszerrel, de az ostrom alatt sokat elvittek belőle és sok tönkre is ment. Elvállaltuk a Nemzeti Segély által létesített szükségkonyha felállítását, itt naponta 360 személy számára főztünk. Bátky Júlia testvér főzött, persze nagy segítőgárdával, de ő ezeket jól tudta kormányozni. Sikuta Margit, Taschner Ilona testvér volt a gyermekek mellett. Felvettünk még egy mosónőt, takarítóasszonyt, akik fizetést kaptak, de az ott menedéket kereső asszonyok is igyekeztek mindenben segíteni. Én április 10-én mentem haza Dunapatajra.” /Nagy Matild/

A Fébé-diakonisszák részvétele Sztehlo Gábor embermentő munkájában

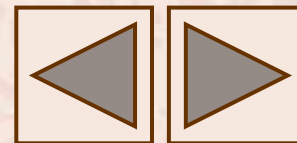

Tóth Adél testvér

„1945. március 15. körül mentem a Vasas székházba Hűvösvölgyből gyalog. Az ottmaradt gondozottakon kívül főztünk ebédet a környéken lakó rászorultaknak is. Néhány hét múlva Nagy Matild testvér visszament az elhagyott munkahelyére és az otthon vezetését a pénztárral együtt nekem adta át. Rövidesen felszámoltuk az otthont, akik még a gyermekek közül ott voltak, azokat áthelyezték a Pax-ba a Budakeszi útra. Sikuta Margittal ketten addig maradtunk még ott, míg a felszerelési tárgyakat el nem szállították a Budakeszi útra. Sztehlo lelkész úr utasítására a megmaradt pénzt elszámolással együtt Simon Mária Budakeszi úti otthon vezetőjének adtam át. Április végén a munka végleg befejeződött a Vasas székházban és visszatértünk az Anyaházba.” /Tóth Adél/

A Fébé-diakonisszák részvétele Sztehlo Gábor embermentő munkájában

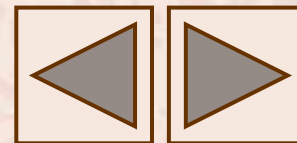

Taschner Erzsébet testvér

„A Pax gyermekotthonba 1945 nyarán kerültünk. Akkor csak még egy helyen, a Farkastanyán, a központban voltak, később, mikor mi jöttünk, akkor vált szét korosztályok szerint az intézmény. A legkisebbekkel én voltam Ferenczy Erzsébettel. Itt először csak 15-20 gyermek volt, a nagyobbak átkerültek a Farkastanyára. Mi az Árnyas úton egy magánvillában voltunk eleinte, ott a felsőemeleti részt kaptuk meg, ahol laktak a báróék (egy idős, zsidó származású házaspár). Innen költöztünk át aztán, még 1945 őszén a Napsugárnak nevezett különálló villába (a Dénes u. 2. számú ház, a Budakeszi útról nyílik). Itt már 45 gyermek volt a maximum. Sok gyermek a Baár Madas Gimnázium épületében lévő ideiglenes kórházból került át. Sok volt a zsidó származású gyermek. Mi, testvérek ebben az otthonban 1947. március 31-ig voltunk. Ekkor már nagyon sok gyermeket elvittek, de újak jöttek, 28-30 gyermek volt még. Később, 1947 szeptemberig ezek a gyermekek is elkerültek szüleikhez. Akiknek nem volt senkijük, örökbe adta Sztehlo nagytiszteletű úr. Még ott voltam, 3 gyermek talált így otthonra.” /Taschner Erzsébet/

A Fébé-diakonisszák részvétele Sztehlo Gábor embermentő munkájában

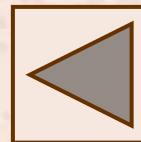

Schaller Kornélia testvér

„1945 Húsvétja előtt, Nagycsütörtökön néhány gyermekkel indultunk a Völgy utcai otthonból az Árnyas utra, ahol a Weiss Manfréd villát kapta meg Sztehlo Gábor a „Jó Pásztor” gyermekmunkához. Mivel itt egy két mázsás fűtőtest rám zuhant, nem folytathattam a fizikai munkát. Ennek végzésére Zelenák Anna testvért küldték az Anyaházból. A lassan szaporodó leánykákkal átmentünk a Budakeszi úti Mautner villába. A sok izgalom, amely velejárt, komoly epegörcsöket váltott ki nálam s így kétszeri eszmélet-vesztés után a János-kórházba szállítottak. A nyáron Schaller Klára testvér és Babos Ottília testvér helyettesítettek.” /Schaller Kornélia/

A Fébé-diakonisszák részvétele Sztehlo Gábor embermentő munkájában

Gyulai Emma testvér

„Háború után 1945 tavaszán kerültem a Budakeszi út Gyermekotthonába. Ott berendeztünk egy villa-lakást, amit gyermek-kórháznak használtunk. Én mint ápolónő dolgoztam a gyerekek között. Támogatást a Svéd és Dán államoktól kaptunk, ami természetesen sokféle élelemből állt. Pontosan nem tudom, hogy mikor kerültem onnan el 1946 vagy 47-ben.” /Weinstock Eszter/

„A Pax intézményben megalapításától az ottani diakonissza-munka befejezéséig szolgáltam: pénztáros, adminisztrátor, könyvelő, levelező, majd irodavezetői minőségben. Sztehlo Gábor nagytiszteletűvel kettesben az irodai felszerelést költöztettük. Ő Luther-kabátban (így biztonságosabb volt), hátán egy hatalmas teli zsákkal, én egy nagy oldaltáskával, kezemben az írógéppel, mentünk a Völgy utcából az Árnyas útra. Soha nem felejttem el, amit Sztehlo nagytiszteletű mondott: »Semmink nincs, sem ennivalónk, sem pénzünk, de hiszem az Úr, Aki megbízott ezzel a szolgálattal, megadja a hozzávalót is.« Kedvesek, közvetlenek voltak a gyermekek, Sztehlo nagytiszteletű mindegyiknek tudta életét, történetét, szükségét, ott segített, ahol éppen kellett.” /Gyulai Emma/

A Békéscsabai Evangélikus Diakonisszaképzőintézet

Az intézményt 1931-ben alapították.

Az első vezető lelkész Szeberényi Gusztáv volt 1941-ig, akit Linder László, majd 1942-től Mekis Ádám követett.

Az első diakonissza főnöknő, Emília Ott Breslauból érkezett. Őt Baukó Mária, majd a szintén német Ida Sääf követett. A közösség utolsó főnöknője Mekis Mária volt.

Felavatott diakonisszák száma: 33 fő

Történet

Képek

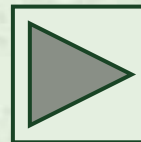
Munkaállomások

Nemzetközi kapcsolatok

Cikkek

A Békéscsabai Evangélikus Diakonisszaképzőintézet története

Mekis Mária Breslauban

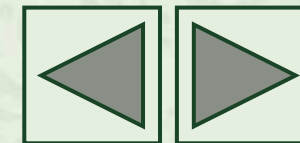

Szeberényi Gusztáv, békéscsabai lelkész az 1910-es évek elején, segédlelkész korában diakónusként szolgált az idősebb Friedrich von Bodelschwingh által vezetett németországi Béthel és Názáret nevű szeretetintézményekben, ahol kiépítette kapcsolatait és diakóniai tapasztalatokkal gazdagodott. Hazatérve először saját parókiáján biztosított helyet az árva gyermekek számára, amikor azonban létszámuk jelentős növekedésnek indult, szükségét látta az intézményi háttér megszervezésének. Sok család számára ismeretlen volt a diakonissza hivatás, többen az apácasággal azonosították, ezért tiltották gyermekeiknek, hogy erre a pályára lépjenek.

Szeberényi Gusztáv

A Békéscsabai Evangélikus Diakonisszaképzőintézet története

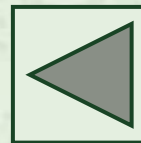
Az első leány, Mekis Mária 1927-es jelentkezése azonban változásokat eredményezett. Az 1928-ban Békéscsaba és Breslau közötti megállapodás hivatalossá tette a csabai lányok képzését a németországi anyaházban. Mekis Mária példáját legjobb barátnője, Baukó Mária, később pedig további 20-30 másik lány is követte. A négyéves képzést követően mind visszatértek Magyarországra. A békéscsabai anyaházat 1931-ben avatták fel.

*A bresloui
kórház épülete*

A nővérek munkája főként Békés megyében és környékén zajlott. Részt vettek az árvák és idősek gondozásában, ügyeletet vállaltak napközi otthonokban, segítették a lelkészek gyülekezeti munkáját, illetve kórházakban és magánszanatóriumokban láttak el ápolói és műtős feladatokat. Az intézmény éppen csak induló virágzását Szeberényi Gusztáv hirtelen halála törte meg 1941-ben.

A Békéscsabai Evangélikus Diakonisszaképzőintézet története

A kiközösítésekről, az egyesületen belüli klikkekről és a rosszindulatú pletykákról tanúskodó néhány levél egy esendő, súrlódásokkal és sérelmekkel teli közösségről árulkodik, ahol a problémát fokozta, hogy a diakonissza szolgálat és a cselédmunka közötti határ néhány nővér viselkedése miatt erősen elmosódott.

Az egyesület irányítását először Linder László, majd Mekis Ádám lelkészek vették át. A belső bizonytalanság, a második világháború, majd az azt követő korlátozások azonban megnehezítették a nővérek szolgálatát. Az országszerte jelenlévő Fébé Egyesület diakonisszáinak kiterjedt munkája szintén közrejátszott a parányi békéscsabai közösség elszigetelődésében. A negyvenes évek elején felmerült a csabai és a Fébé közösség fúziója, utóbbi fél azonban elutasította a javaslatot. A szolgálat utánpótlás hiányában a negyvenes évek második felében elsorvadt. Az államosítás után a nővérek többsége férjhez ment és a civil társadalomban kereste boldogulását.

A békéscsabai anyaház épülete

A Békéscsabai Evangélikus Diakonisszaképzőintézet munkaállomásai

Békéscsaba:

- Árvaház (1929-től)
- idősek otthona (1929-től)
- Közkórház (1933-tól)
- internátus (1933-tól)
- napközi otthon (1933-tól)

Orosháza (1931-től):

- betegápolás

Újkígyós (1931-től):

- szórványgondozás

Szeged (1933-tól):

- gyülekezet

Gyula (1933-tól):

- gyülekezet

Miskolc (1939-től):

- gyülekezet

Szeghalom (1939-től):

- magánápolás

Békés (1939-től):

- magánápolás

Medgyesegyháza (1934-től):

- gyülekezet

Szarvas (1939-től):

- magánápolás

Betegápoló diakonisszák Békéscsabán

Cikkek a Békéscsabai Evangélikus Diakonisszaképzőintézetről

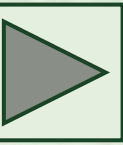
*Híradás az avatási ünnepségről
(Harangszó, 1931. szeptember 27.)*

A békéscsabai diakonisszaintézet felavatása. A békéscsabai egyház nagyban készül a diakonisszaképző intézet önállósulásának és az új épület felavatásának ünnepére. Az ünnepség diakonisszakonferencia keretében fog lefolyni, melyen képviseltetni fogja magát a breslauer (németországi) Bethánia diakonisszaképző intézet is Hochbaum Vilmos igazgatóval és Elisabeth von Heydebrand főnővel. Elküldi képviselőit a Fehé. és a győri ev. diakonisszaanyaház is. Megígérte eljövetelét báró D. Radvánszky Albert egyetemes felügyelő, Frínt Lajos aradi püspök, Kuthy Dezső egyetemes főtitkár. Az ünnepség okt. 3.—5.-én lesz.

Felvetel a békéscsabai Bethánia Diakonisszaképző intézetbe. A békéscsabai Bethánia diakonisszaintézetbe újból felvételre jelentkezhetnek vadásos, leddhetetlen előéletű leányok, akik a diakonissza élethivatással akarnak megismerkedni s az előpróbaidő után magukat kiképeztetni s élethivatásuknak a Krisztus szent ügye szolgálatát kívánják választani. Az intézet vezetősége ezután is figyelmezteti a felvételeire jelentkezni akarókat, hogy a komolytan próbálgatásnak semmi értelme nincsen, s azért felvételüket csak olyanok kerjék, akik komoly elhatározással akarnak az Úrnak szolgálni. Jelentkezni csak olyan evangélikus leányok jelentkezhetnek, akik 18-ik életévüket betöltötték s 31-ik életévüket még nem érték el. A jelentkezők felvételüket az intézet kormányzóbizottságához címzett kérvényeikkel március 15.-ig dr. Szeberényi Gusztáv igazgató-lelkész Békéscsaba címre küldjek be. A felvételiüket kerök kérvényeikhez a következő okmányokat csatolják: 1. keresztlevel, 2. orvosi bizonyítvány, 3. utolsó iskolai bizonyítvány, 4. szülői beleegyezés, 5. lelkesi erkölcsi bizonyítvány. A jelentkezőknek bővebb felvilágosítást az intézet vezető lelkész ad.

*Felvételi felhívás a
békéscsabai
diakonisszaintézetbe
(Harangszó, 1935.
március 10.)*

Képek a Békéscsabai Evangélikus Diakonisszaképzőintézet életéből

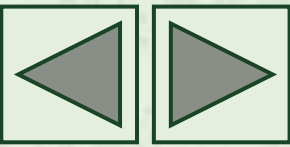
A békéscsabai diakonisszák csoportja

Egy kis szabadidő azért akad

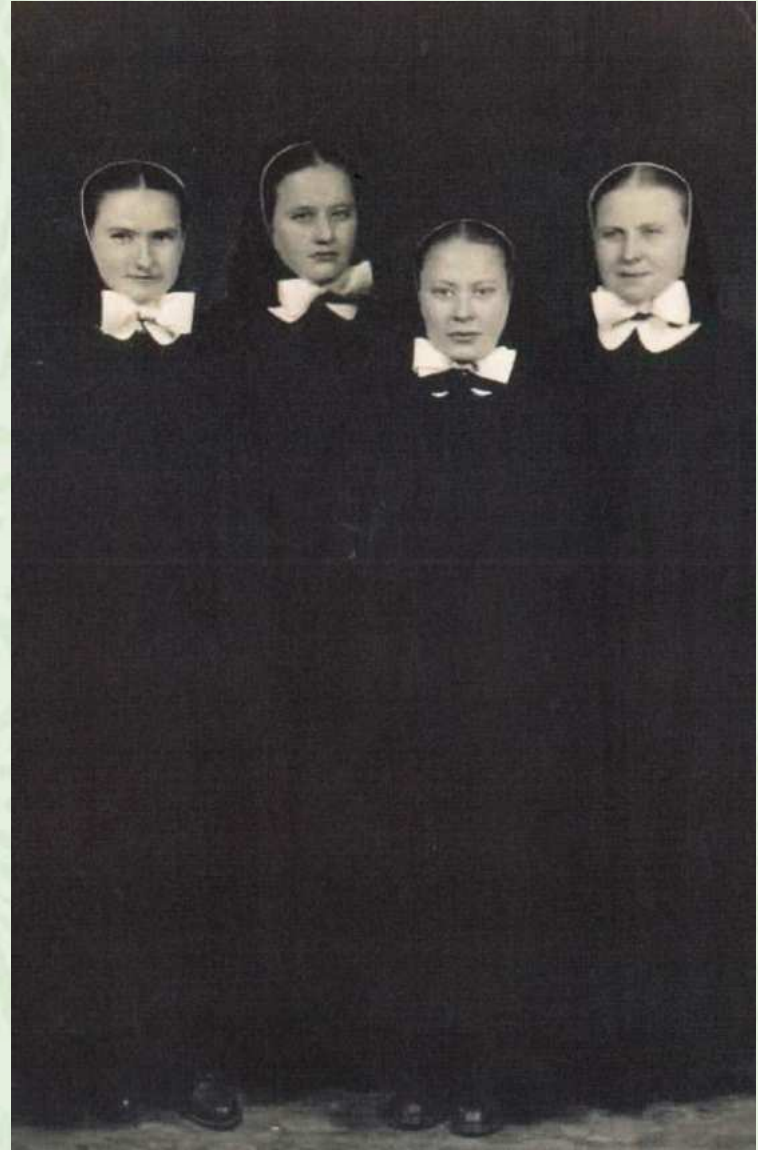
Képek a Békéscsabai Evangélikus Diakonisszaképzőintézet életéből

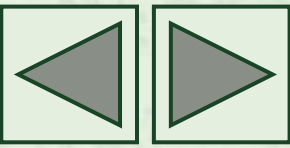
Egy vidám pillanat

Ünneplőben

Képek a Békéscsabai Evangélikus Diakonisszaképzőintézet életéből

Mekis Mária

Makoviczky Judit

Pusztai Rozália

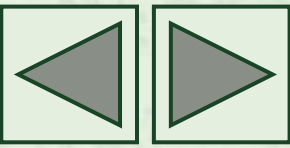
Gulyás Ilona

Kesjár Judit

Képek a Békéscsabai Evangélikus Diakonisszaképzőintézet életéből

*Gécs Judit és
Pusztai Rozália*

*Mekis Mária és
Lukács Mária*

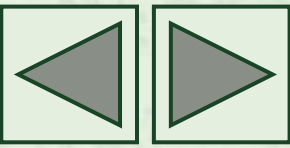
*Pusztai Rozália és
Leithner Margit*

Fáy Éva

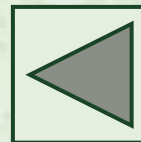
Képek a Békéscsabai Evangélikus Diakonisszaképzőintézet életéből

Leithner Margit szolgálat közben

Képek a Békéscsabai Evangélikus Diakonisszaképzőintézet életéből

*Diakoniszatabló
Szeberényi Gusztáv
emlékére*

A Békéscsabai Evangélikus Diakonisszaképzőintézet nemzetközi kapcsolatai

1928-ban a békéscsabai gyülekezet szerződést kötött Breslau diakonisszaintézetével, mely vállalta, hogy az odautazó csabai jelöltekből diakonisszát képez a 4 éves diakonisszaképző tanfolyam keretében.

A békéscsabai anyaház a többi magyar diakonisszaházzal együtt csatlakozott a Délkelet-Európai Diakonissza Anyaházak Szövetségéhez.

A részben szlovák gyülekezeti tagok révén Békéscsaba folyamatosan kapcsolatban állt a liptószentmiklósi szlovák anyaházzal.

Diakonissza anyaházak Európában

1836-1851

1870-1891

1851-1857

1892-1899

1858-1865

1899-1914

1865-1869

1921-1945

Menü

Utrecht (1844)

Párizs (1841)

Kaiserswerth (1836)

Berlin (1847)

Drezda (1844)

Breslau (1851)

Strasbourg (1842)

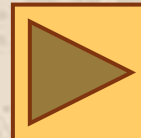
Nonnenweier (1844)

Echallens (1842)

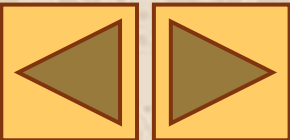
Bern (1845)

Diakonissza anyaházak
alapítása Európában
1836-tól 1851-ig.

ANIMÁCIÓ INDÍTÁSA

Menü

Ludwigslust (1851)

Wiesbaden (1857)

Karlsruhe (1851)

Halle (1857)

Stockholm (1851)

Gdańsk (1857)

Stuttgart (1854)

Neuendettelsau (1854)

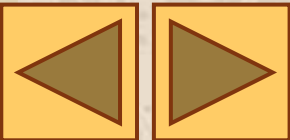
Bázel (1852)

Augsburg (1855)

Diakonissza anyaházak
alapítása Európában
1851-től 1857-ig.

ANIMÁCIÓ INDÍTÁSA

Menü

Darmstadt (1858)

Hamburg (1860)

Koppenhága (1863)

Hannover (1860)

Jelgava (1865)

Krońnice (1862)

London (1861)

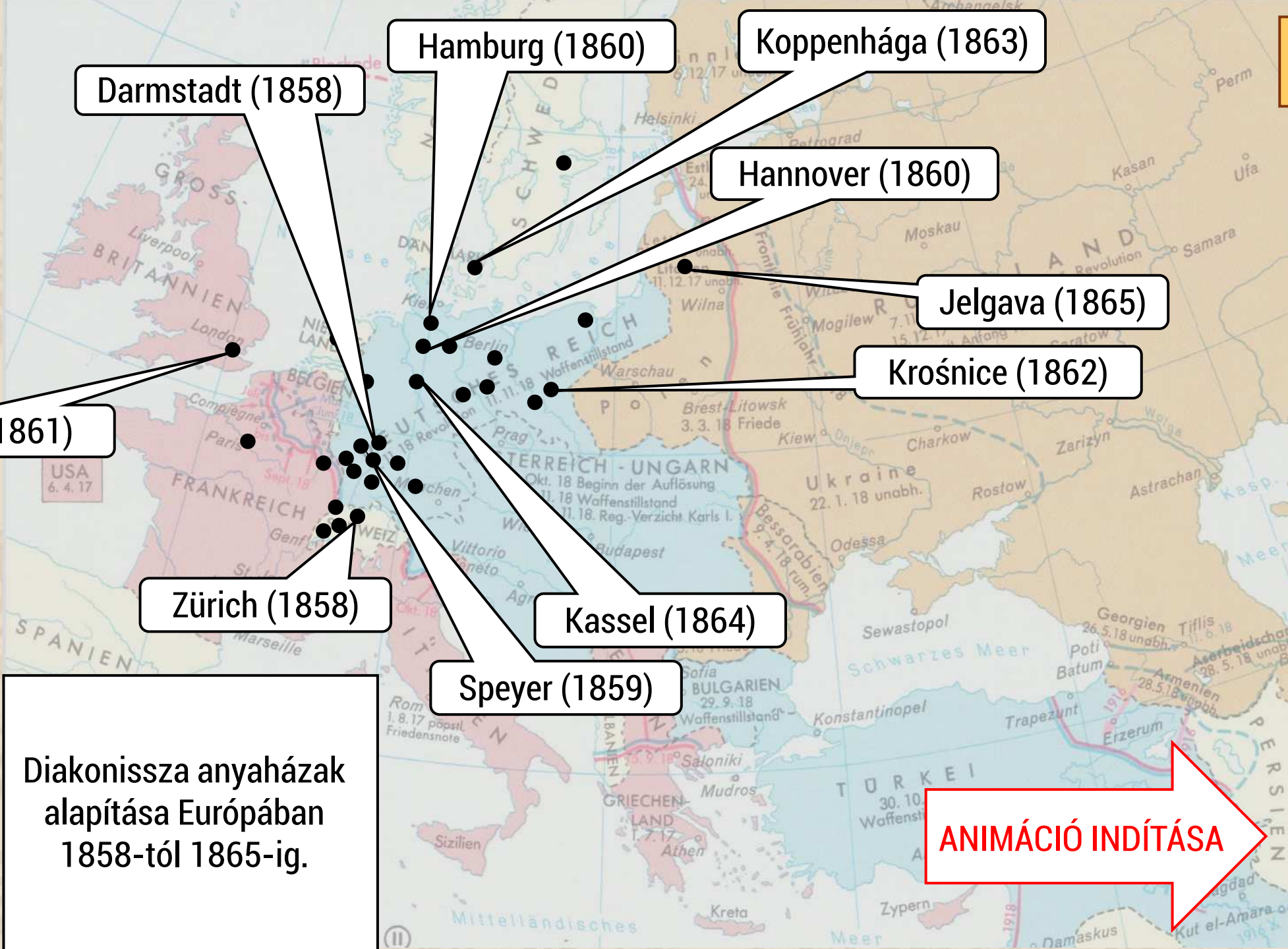
Zürich (1858)

Kassel (1864)

Speyer (1859)

Diakonissza anyaházak
alapítása Európában
1858-tól 1865-ig.

ANIMÁCIÓ INDÍTÁSA

Menü

Oslo (1868)

Helsinki (1867)

Vyborg (1869)

Bréma (1867)

Tallinn (1867)

Bielefeld (1869)

Riga (1866)

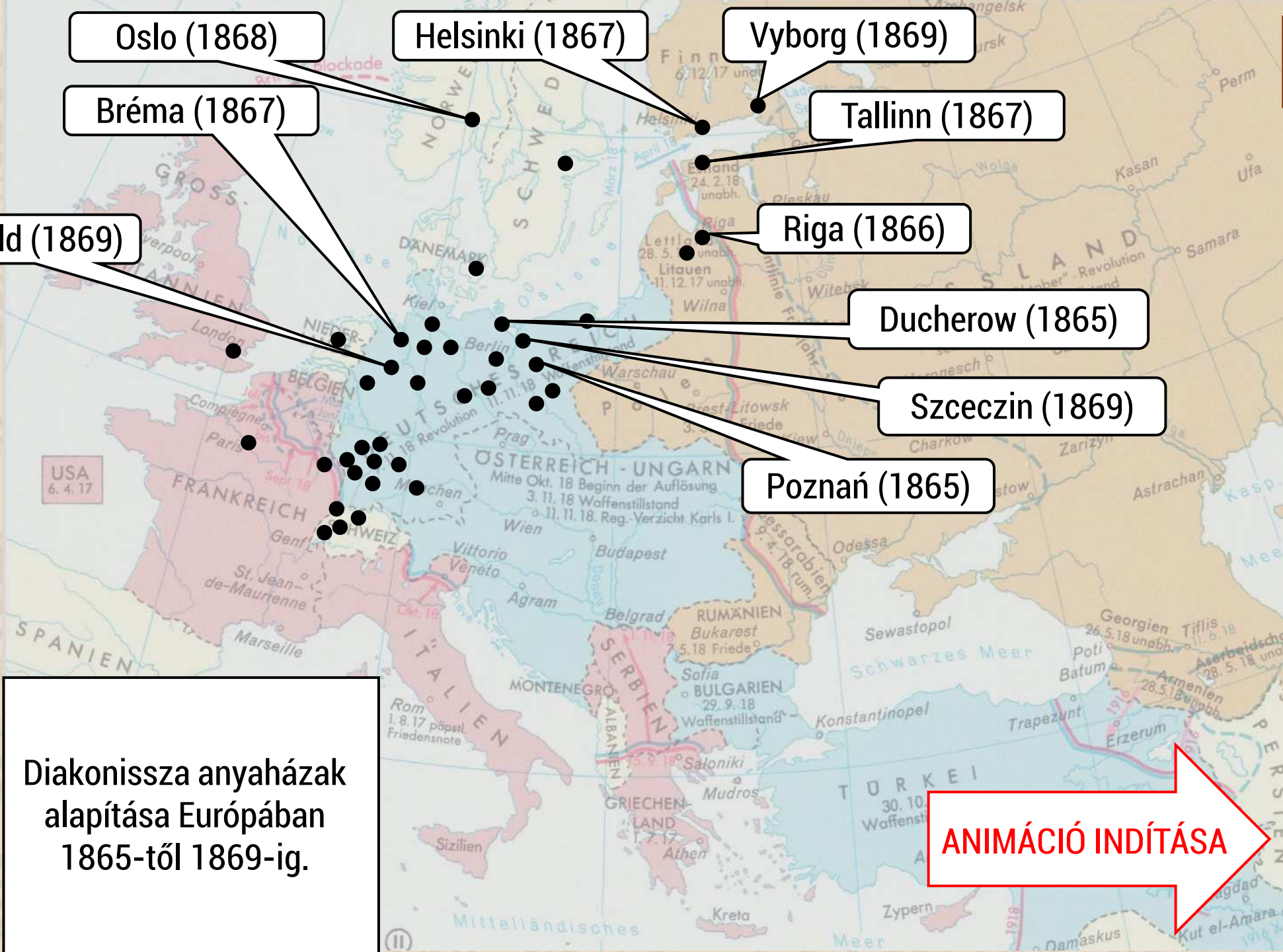
Ducherow (1865)

Szceczin (1869)

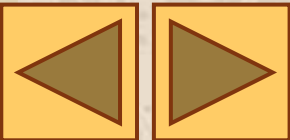
Poznań (1865)

Diakonissza anyaházak
alapítása Európában
1865-től 1869-ig.

ANIMÁCIÓ INDÍTÁSA

Menü

Potsdam (1874)

Flensburg (1874)

Kropp (1879)

Miechowice (1890)

Frankfurt (1870)

Braunschweig (1870)

Schwäbisch Hall (1886)

Eisenach (1872)

Pozsony (1891)

Gallneukirchen (1877)

Diakonissza anyaházak
alapítása Európában
1870-től 1891-ig.

ANIMÁCIÓ INDÍTÁSA

Menü

Oulu (1896)

Liepāja (1892)

Sortavala (1894)

Więcborg (1899)

Dessau (1894)

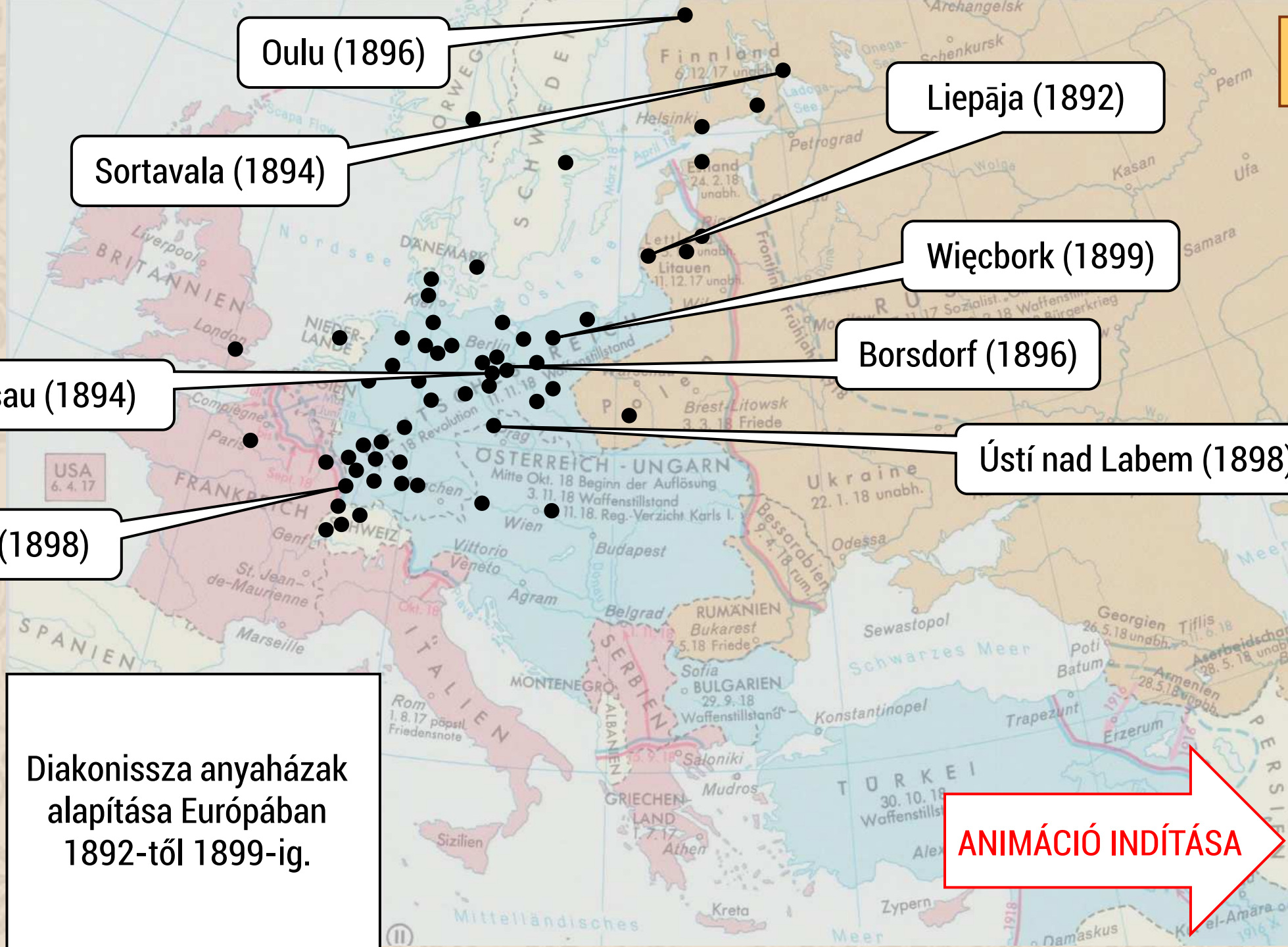
Borsdorf (1896)

Freiburg (1898)

Ústí nad Labem (1898)

Diakonissza anyaházak
alapítása Európában
1892-től 1899-ig.

ANIMÁCIÓ INDÍTÁSA

Menü

Velbert (1945)

Elbingerode (1921)

Dzięgielów (1923)

Liptovský Svätého Mikuláš (1922)

Mladá Boleslav (1924)

Sobotín (1922)

Olomouc (1924)

Stará Tura (1930)

Békéscsaba (1931)

Budapest (1924)

Lachen (1932)

Diakonissza anyaházak
alapítása Európában
1921-től 1945-ig.

ANIMÁCIÓ INDÍTÁSA